

LÄSLYFTET I SKOLAN

Moduler ht 2017

Denna översikt ger en kortfattad beskrivning av modulernas innehåll. Här finns också information om vilken målgrupp modulerna främst riktar sig till. I många fall fungerar modulerna även för andra kategorier av lärare. Exempel och hänvisningar till kursplaner och ämnesplaner är dock valda utifrån den angivna målgruppen. Det kommer att publiceras flera moduler under läsåret.

<https://larportalen.skolverket.se>

Från vardags- språk till ämnesspråk

(Förskoleklass – åk 9)

Primär målgrupp: Lärare och förskollärare

Innehåll: Modulen visar hur lärare i alla ämnen (från bild till teknik) kan stötta elever att förstå och använda ett ämnesspecifikt språk. I modulen ges exempel på hur elevers ämneskunskaper kan stärkas genom språkutvecklande arbetssätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Skapa uppgifter där eleverna utforskar verkligheten
- Arbeta med att stötta muntlighet i klassrummet
- Kombinera skrift, bild, form, ljud och rörelse

Kritiskt textarbete

(Förskoleklass – åk 6)

Primär målgrupp: Lärare och förskollärare

Innehåll: Modulen berör frågor om identitet, demokrati och rättvisa. I modulen presenteras redskap för hur lärare kan arbeta med text på ett sätt som hjälper elever att förstå sig själva och den värld de lever i.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Analysera texters olika röster
- Diskutera texter utifrån makt och genus
- Beskriva sig själv utifrån flera perspektiv

Läsa och skriva i alla ämnen

(Förskoleklass – åk 3)

Primär målgrupp: Lärare och förskollärare

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan stötta elevers tidiga läs- och skrivlärande. I modulen beskrivs hur lärare kan skapa delaktighet genom att ta vara på elevers erfarenheter.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Samtala om textvärldar i och utanför skolan
- Strukturera berättande text
- Arbeta med dialogisk högläsning
- Samla och systematisera fakta

Tidig läs- och skriv- undervisning

(Förskoleklass – åk 3)

Planerad publicering:
december 2017

Primär målgrupp: Lärare i svenska och svenska som andraspråk och förskollärare

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan arbeta med och bedöma bland annat elevers avkodning, läsflyt och språkutveckling.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Undersöka fonologisk medvetenhet
- Identifiera avkodningsförmåga
- Bygga ordförråd
- Utveckla läsförståelse genom högläsning

Stimulera läsintresse

(Förskoleklass – åk 9)

Primär målgrupp: Lärare, förskollärare och skolbibliotekarier

Innehåll: Modulen presenterar idéer och verktyg för att utveckla skolans läskultur.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Inventera och förbättra läsmiljön
- Genomföra en läsvaneundersökning
- Synliggöra läsande förebilder
- Bearbeta text genom drama, bild etc.

Samtal om text

(åk 1–9)

Primär målgrupp: Lärare och skolbibliotekarier

Innehåll: Modulen visar hur strukturerade textsamtal kan stötta elevers läsförståelse i alla ämnen.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Använda läslogg
- Tänka högt vid läsning
- Genomföra eftertänksam dialog
- Samtala om elevers egna texter

Språk i matematik

(åk 1-3, 4-6 och 7-9)

Primär målgrupp: Lärare i matematik

Om modulerna: Modulerna handlar om hur du som lärare kan utveckla din undervisning i matematik genom att medvetet arbeta med språkutveckling.

Exempel på innehåll:

- Språkutvecklingens betydelse för lärandet i matematik
- Olika sätt att stötta elevers utveckling av matematikspråket
- Att planera för en utvecklad interaktion i matematikundervisningen

Tolka och skriva text i skolans alla ämnen

(åk 1-9)

Primär målgrupp: Lärare i textrika ämnen

Innehåll: I modulen presenteras verktyg för att utveckla förståelsen för olika texters språkliga drag. Undervisning av elever som lär på ett andraspråk ges extra belysning.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Samtala om vad läskompetens innebär
- Få syn på hur man skapar sammanhang i text
- Analysera samspelet mellan text och bild

Strukturerad läs- och skrivundervisning

(åk 1-9)

Primär målgrupp: Lärare i grundskolan

Innehåll: Modulen behandlar olika modeller för strukturerade textsamtal och skrivutvecklande arbetssätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Genomföra bokpresentationer
- Arbeta med "delat läsande"
- Använda lässtrategier vid textsamtal

Tematiska arbetssätt och digitala verktyg

(åk 1-9)

Primär målgrupp: Lärare i grundskolan

Innehåll: Modulen visar hur lärare genom kommunikationsstöd och olika arbetsformer kan stötta elever i deras läs- och skrivutveckling.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Använda musik och drama som uttrycksmedel
- Pröva ljudsyntes och "helordsigenkänning"
- Använda bilder och symboler

Skriva i alla ämnen

(åk 4-6)

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen handlar om skrivande i olika sammanhang och ämnen. I modulen presenteras en modell för hur undervisningen kan utgå från texters syfte och funktion.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Utforska tankar genom skrivande
- Samskriva en text
- Arbeta med multimodala texter

Främja elevers lärande i NO, I

(åk 4-9)

Primär målgrupp: Lärare i NO

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan hjälpa elever att förstå och använda ett ämnesspecifikt språk.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Göra begreppskartor
- "Packa upp" informationstäta texter
- Arbeta med utforskande samtal i smågrupper
- Genomföra skrivuppgifter som stöttar elevers tänkande

Främja elevers lärande i NO, II

(åk 4-9)

Primär målgrupp: Lärare i NO

Innehåll: Modulen ger verktyg för lärare att fördjupa sitt språkutvecklande förhållningssätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Koppla NO till samhällsrelaterade frågor
- Läs skönlitteratur med naturvetenskapligt innehåll
- Förklara naturvetenskap för andra
- Arbeta systematiskt utifrån elevernas frågor om naturvetenskap

Främja elevers lärande i SO

(åk 4-9)

Primär målgrupp: Lärare i SO

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan hjälpa elever att förstå och använda ett ämnesspecifikt språk.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Göra begreppskartor
- "Packa upp" informationstäta texter
- Arbeta med utforskande samtal i smågrupper
- Genomföra skrivuppgifter som stöttar elevers tänkande

Lässtrategier för sakprosa

(åk 4–9)

Primär målgrupp: Lärare i svenska och svenska som andraspråk

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan stötta elever att utveckla fördjupad läsförståelse av olika typer av sakprosatexter. Specialpedagogiska perspektiv ges extra belysning.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- "Modellera" och samtala om lässtrategier
- Arbeta med källkritik

Lässtrategier för skönlitteratur

(åk 4–9)

Primär målgrupp: Lärare i svenska och svenska som andraspråk

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan hjälpa elever att använda strategier för att utveckla sin läsning och analys av t.ex. romaner, dramatik, lyrik och serier.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Pröva hur olika berättarperspektiv kan påverka en text
- Samtala om föreställningsvärldar
- Göra stilistiska analyser

Kritiskt textarbete

(åk 7–9)

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen berör frågor om identitet, demokrati och rättvisa. I modulen presenteras redskap för hur lärare kan arbeta med text på ett sätt som hjälper elever att förstå sig själva och den värld de lever i.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Analysera texters olika röster
- Diskutera språkbruk i förhållande till makt
- Synliggöra värderingar

Skriva i alla ämnen

(åk 7–9)

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen handlar om skrivande i olika sammanhang och ämnen. I modulen presenteras en modell för hur undervisningen kan utgå från texters syfte och funktion.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Jämföra och diskutera kvalitet i texter
- Ge respons
- Bearbeta egna texter

Grundläggande litteracitet för nyanlända elever

(åk 7–9, gymnasieskolans introduktionsprogram)

Primär målgrupp: lärare i svenska som andraspråk och modersmåls lärare

Innehåll: Modulen handlar om undervisning av nyanlända elever med begränsade tidigare skolerfarenheter. Arbetet sker i ett kommunikativt, socialt sammanhang med stöd av digitala verktyg.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Utveckla språk i dialoger
- Filma för stöttning
- Skapa text utifrån upplevelser

Analysera och kritiskt granska

(gy)

Primär målgrupp: Lärare i textrika ämnen

Innehåll: Modulen handlar om att värdera och jämföra olika sorters texter och bilder.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Granska texter, bilder och filmer
- Analysera och arbeta med olika typer av digitala texter
- Synliggöra hur man skriver utförligt och nyanserat

Kommunikation i naturvetenskapliga ämnen

(gy)

Primär målgrupp: Lärare i naturvetenskapliga ämnen

Om modulen: Modulen visar hur elevers lärande i naturvetenskapliga ämnen kan främjas av språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Exempel på innehåll:

- Läsa och skriva naturvetenskapliga texter
- Utforskande samtal och annan klassrumsinteraktion
- Kommunikationens roll i en allsidig bedömning

Textarbete i digitala miljöer

(gy)

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen synliggör hur ett digitalt medielandskap skapar nya förutsättningar för textproduktion och textkonsumtion. I modulen diskuteras multimodalitet, informationskritik och kunskapsdelning.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Analysera multimodalitet i olika texter
- Värdera information från Wikipedia
- Arbeta med lässtrategier för digital text

Läsa och skriva text av vetenskaplig karaktär (gy)

Primär målgrupp: Lärare i textrika ämnen

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan stötta elever att utveckla ett vetenskapligt förhållnings-sätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Definiera och förklara ämnesbegrepp
- Identifiera och formulera syfte och frågeställningar
- Läsa vetenskaplig text och urskilja val av metod

Lässtrategier för ämnestexter (gy)

Primär målgrupp: Lärare i textrika ämnen

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan stötta elever att läsa, analysera och sammanfatta olika sorters texter. I modulen finns ett antal valbara artiklar för olika skolämnen.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Källkritiskt granska ämnestexter
- Använda lässtrategier före, under och efter läsning
- Arbeta med ämnesspecifika ord och begrepp

Perspektiv på litteraturundervisning (gy)

Primär målgrupp: Lärare i svenska

Innehåll: I modulen behandlas bland annat litteratursamtal, litterär analys, litteraturhistoria och litterära begrepp.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Presentera ett litteraturhistoriskt skede som en berättelse
- Använda en intermedial analysmodell
- "Skugga intrigen" i en novell

Språk i matematik (gy)

Primär målgrupp: Lärare i matematik

Om modulen: Modulen handlar om hur du som arbetar i gymnasieskolan kan utveckla din undervisning i matematik genom att medvetet arbeta med språkutveckling.

Exempel på innehåll:

- Grundprinciper för en språkutvecklande matematikundervisning
- Matematikspråket och vad som är utmärkande för det
- Olika textgenrer elever kan möta i matematikämnet

Språk i yrkesämnen (gy)

Primär målgrupp: Lärare i yrkesämnen

Innehåll: Modulen belyser hur lärare kan stötta elever att utveckla ett skriftligt och muntligt yrkesspråk.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Använda yrkesspråket i olika yrkessituationer
- Redovisa praktiska moment
- Genomföra strukturerade samtal om text
- Skriva loggbok

Språk- och kunskapsutvecklande arbete (gy)

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen ger en introduktion till hur explicit undervisning om läsande, skrivande och samtalande kan leda till fördjupade ämneskunskaper och ett utvecklat ämnesspråk.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Synliggöra texters uppbyggnad
- Samskriva text
- Arbeta strukturerat med översiktsläsning och närläsning

Läsförståelse och skriftproduktion (gy)

Primär målgrupp: Lärare i gymnasiesärskolan

Innehåll: Modulen behandlar olika modeller för strukturerade textsamtal och skrivutvecklande arbetssätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Arbeta med texter från olika informationskällor
- Gemensamt skriva en mottagaranpassad text
- Föra samtal utifrån högläsning

Narrativt skrivande (gy)

Primär målgrupp: Lärare i gymnasiesärskolan

Innehåll: Modulen handlar om elevers skriftliga och muntliga berättande. I modulen får lärare redskap för att på ett systematiskt sätt arbeta med elevernas berättelseskapande.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Pröva olika modaliteter för narrativt skrivande
- Iscensätta en författarverkstad
- Pröva en struktur för skrivande med utgångspunkt i ett tema